

значення.

Висновки. Вивчено експериментальне обґрунтування вибору (розчинника, буферних систем, рН середовища) умов дослідження, які лягли в основу розробки методики кількісного аналізу фенігідину методом диференційної імпульсної полярографії.

Список літератури

1. Витолиня, Р.О., Кименис А.А.. Фенигидин – антиангинальный препарат дигидропиридинового ряда //Хим.-фарм. журн. – 1987. - №8. – С. 1017-1018.
2. Гейровский, Я., Кута, Я. Основы полярографии; пер. с чеш.; под. ред. С. Г. Майрановского. – М. : Мир, 2010. – 559 с.
3. Косов, Ю. Г. Идентификация нифедипина физико-химическими методами / Ю. Г. Косов // Разработка, исследование и маркетинг новой фармацевтической продукции : сб. науч. тр. / Пятигорск, 2005. – Вып. 60. – С. 241-242.
4. Nifedipine: differential pulse polarography and photodecomposition of nifedipine / J.A. Squella, E. Barnafi, S. Perna, L.J. Nuner-Vergare // Talanta. – 1989. – 36, № 3. – P. 363-366.
5. Shapovalov V. A. Determination of nifedipine by differential pulse adsorptive stripping polarography / V. A. Shapovalov // I. of Analytical chemistry. – 2002. – Vol. 57, № 2. – P. 157-158.

УДК 615.12:339.

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ В АПТЕЦІ м.ПАВЛОГРАД

Подколзіна М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Гіпертонічна хвороба (ГХ) - одне з найпоширеніших захворювань сучасності. За даними ВООЗ, від високого артеріального тиску страждає понад 1,5 млрд. населення планети, а майже 10 млн. людей помирає від серцево-судинних захворювань, пов'язаних з артеріальною гіпертонією (АГ). Щороку в Україні реєструють понад 110 тисяч випадків інсультів і 50 тисяч гострих інфарктів міокарда. Фахівці впевнені, ці цифри були б набагато меншими, якби хворі на АГ правильно та вчасно лікували ГХ. Якби ці люди знизили тиск на 10 мм.рт.ст., ймовірність розвитку інфарктів та інсультів зменшилася б на 30%; на 20 мм.рт.ст. – ризик скоротився б майже на 45%. Офіційно в країні зареєстровано понад 12 млн. хворих на АГ, однак систематичне лікування отримують лише 14%, періодично приймають лікарські препарати - 35%. Більше того, дуже багато людей узагалі не знають про свій підвищений тиск і дізнаються про це, лише коли «грим ударить». Статистика свідчить: лише 58% жінок і 37% чоловіків відомо про їх захворювання. З огляду на наведені дані своєчасним та актуальним є дослідження фармацевтичного забезпечення пацієнтів, що страждають на ГХ

Мета дослідження. вивчення фармацевтичного забезпечення хворих на

гіпертонічну хворобу.

Методи дослідження. історичний, логічний, структурного аналізу.

Основні результати. Аналіз схем лікування різних форм ГХ показує, що у фармакотерапії АГ застосовують досить широкий спектр лікарських засобів, оскільки лікування потребує коригування на супутні захворювання (атеросклероз, ожиріння, порушення серцевого ритму та ін.). Наприклад, схеми фармакотерапії ГХ, що застосовуються у США, включають тріаду препаратів, а саме β -адреноблокаторів, діуретиків та інгібіторів АПФ [2,4]. В Україні, Росії та країнах СНД традиційно застосовують β -адреноблокатори та блокатори кальцієвих каналів в комбінації з діуретичними, гіполіпідемічними та заспокійливими лікарськими засобами [1,4].

Дослідження проводилось в аптеці «Мед-сервіс» м. Павлоград Дніпропетровської області, де завжди була достатня кількість переважно українських ЛЗ, якими забезпечували хворих на ГХ. На кожну фармакологічну групу препаратів було по 2 найменування ЛЗ.

Згідно протоколів лікування ГХ лікарі застосовують ЛЗ наступних груп: *β -адреноблокатори.* За рахунок дії на β -адренорецептори адреноблокатори знижують частоту серцевих скорочень і, як наслідок, споживання міокардом кисню. Незалежні рандомізовані дослідження підтверджують збільшення тривалості життя при прийомі β -адреноблокаторів і зниження частоти серцево-судинних випадків, у тому числі й повторних. β -адреноблокатори протипоказані при супутній легеневій патології бронхіальної астми, хронічній обструктивній хворобі легенів. *Діуретики.* Для лікування артеріальної гіпертонії використовуються в основному салуретики, тобто препарати, що зменшують концентрацію солей в крові. Виражений і стійкий гіпотензивний ефект. Більшість діуретиків зменшують концентрацію калію в крові, тому з обережністю застосовуються при аритміях і цукровому діабеті. *Блокатори кальцієвих каналів.* За допомогою блокади приплив кальцію в саркоплазму гладких міоцитів кровоносних судин перешкоджає вазоспазму, за рахунок чого досягається гіпотензивний ефект. Впливають також на судини мозку, у зв'язку з чим застосовуються для попередження порушень мозкового кровообігу. *Інгібітори АПФ.* Блокують ангіотензинперетворюючий фермент, що трансформує ангіотензин I на ангіотензин II. Останній є потужним вазоконструктором й, отже, інгібування його утворень призводить до вазодилатації та зниження артеріального тиску. Мають найбільш значну серед інших гіпотензивних засобів доказову базу. Є препаратами вибору при цукровому діабеті [2,3,5].

Також в терапії ГХ широко застосовують ЛЗ групи *Антагоністи рецепторів ангіотензину-II.* Блокують рецептори ангіотензину II, потужного вазоконструкторного фактора. Терапевтичний ефект подібний ефекту інгібіторів АПФ. Достеменно не викликають сухий кашель. За даними дослідження ONTARGET застосування спільно з інгібіторами АПФ небажано. *Агоністи імідазолінових рецепторів (Блокатори альфа-2-адренорецепторів).* Швидкий і виражений гіпотензивний ефект значною мірою обумовлений зниженням центральної адренергічної активності, що настає при блокаді $\alpha 2$ -

адренорецепторів. Найчастіше застосовуються в терапії гіпертонічних кризів. *Комбіновані препарати.* Комбінації двох антигіпертензивних препаратів ділять на раціональні (доведені), можливі і нераціональні. Раціональні комбінації: ІАПФ + діуретик, БРА + діуретик, АКК + діуретик, БРА + АКК, ІАПФ + АКК. Існують фіксовані комбінації (в одній таблетці) у вигляді готових лікарських форм [2,3,5].

Для визначення фактичної доступності фармацевтичної допомоги проведений аналіз асортименту лікарських засобів антигіпертензивної дії в аптеці мережі «Мед-Сервіс», м. Павлоград.

За результатами аналізу асортименту ЛЗ за країнами виробниками (рис. 1.) встановлено, що препарати українського виробництва становлять 27% (85 найменувань), серед яких: Еналаприл-Дарниця таб. 0.01 №20, Торсид таб. 5мг №10, Лізиноприл-Астрафарм таб. 10мг №20, Каптопрес-Дарниця таб. №20 та інші. Імпортні ЛЗ в цілому займають 72% асортименту антиангінальних ЛЗ. Найбільші долі мають Словенія та Німеччина - по 15%. З цих країн постачають такі широко відомі ЛЗ, як Енап таб. 10мг №20, Ізокет аер. 1.25мг/1доз 300доз, Трифас 10 таб. 10мг №30, Ніфедкард XL таб. 30мг №30. Інші займають менше ніж 10%: Індія - 7%, Угорщина - 6%, Польща - 5%. Найменші долі (менше 3%) займають країни – Нідерланди, Фінляндія та ін.

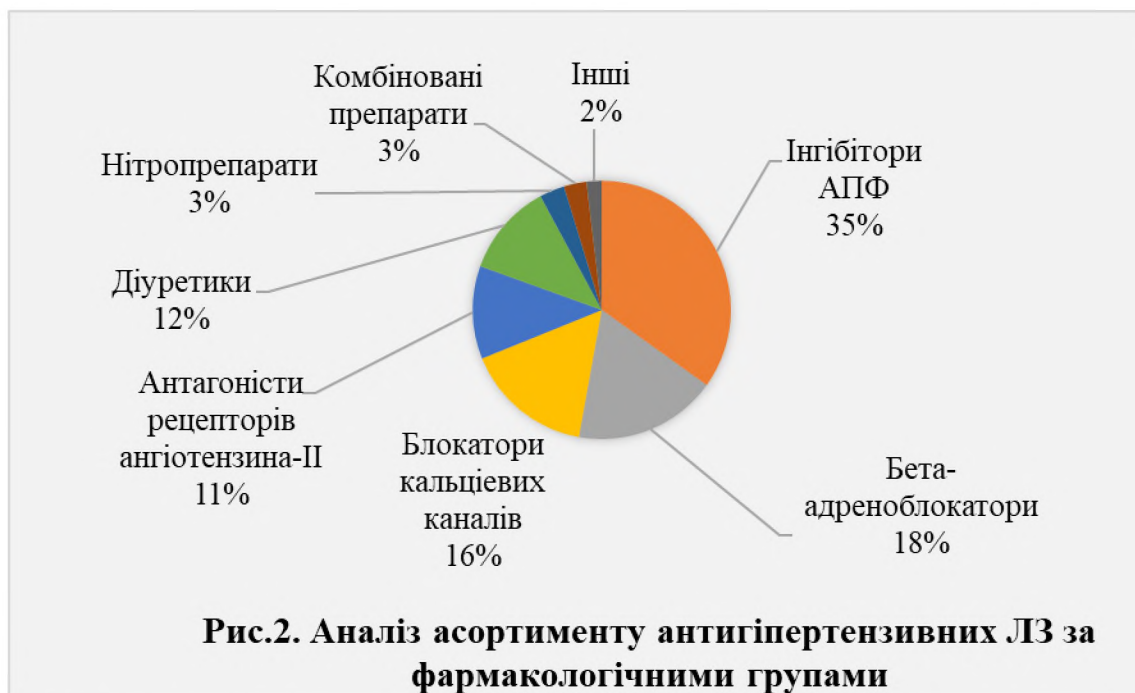
За результатами аналізу асортименту ЛЗ за фармакологічними групами (рис. 2.), встановлено, що найбільшу долю займають препарати групи інгібіторів АПФ - 35% (111 найменувань), серед яких 23 препарата українського виробництва (Рамізес таб. 5мг №30 (Фармак), Лізиноприл-Астрафарм таб. 5мг №20, Еналаприл табл.п/о 0,01г №20 (КМП/Артеріум), Еналазид таб. 25мг №20 (Фармак)). Решту препаратів виробляють в Польщі, Німеччині, Франції, Угорщині, Хорватії, Словенії, Індії та інші.

Бета-адреноблокатори займають 17% (57 найменувань), серед яких 15 препаратів українського виробництва Атенолол-Здоров`я таб. 50мг №20, Бетакор таб. 20мг №30 (КВЗ), Бісопролол Астрафарм таб. 5мг №20, Небівал таб. 5мг №20 (КВЗ), Анаприлін 0,01 №50 (Здоров`я). Решту препаратів

виробляють в Німеччині, Швеції, Угорщині, Словенії, Індії, Болгарії.

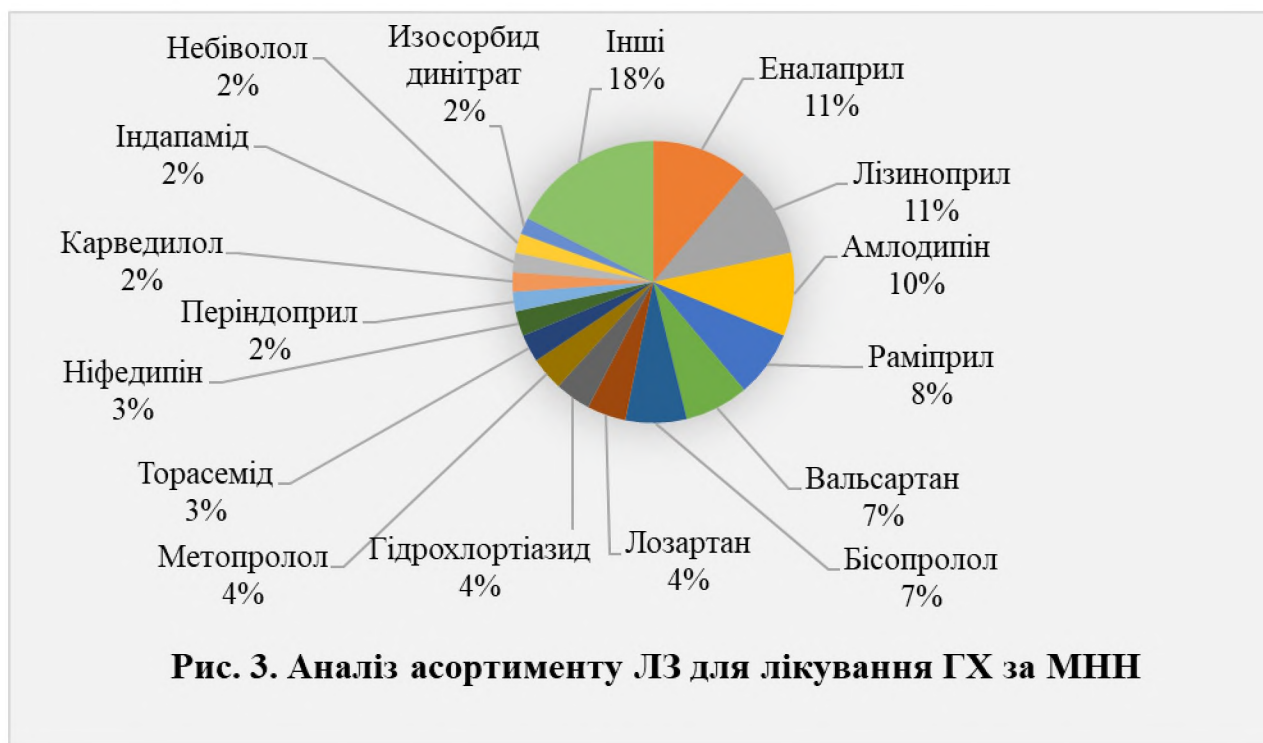
Препарати з групи блокаторів кальцевих каналів займають 16% (51 найменування), серед яких 19 препаратів українського виробництва Верапаміл таб. 0.08 №50 (Дарниця), Фармадіпін р-н 2% 25мл (Фармак), Ніфедіпін др 10мг №30 (Лекхім), Амлодіпін-КВ таб. 5мг N30. Решту препаратів виробляють в Індії, Чехії, Німеччині.

По 12% займають антагоністи рецепторів ангіотензину-II (37 найменувань), серед яких 2 препарата українського виробництва (Діокор 160 табл. 160мг/12,5мг №30(Фарма Старт), Діокор 80 табл. 80мг/12,5мг №30(Фарма Старт); та діуретики (37 найменувань), серед яких 13 препаратів українського виробництва (Фуросемід-Дарниця табл. 40мг №50, Гідрохлортіазид таб. 25мг №20 (БХФЗ), Ліпразид-10 таб. №30 (БХФЗ), Каптопрес-Дарниця таб. №20, Іпамід таб. 0,0025г №30 (КВЗ)). Решту препаратів виробляють в Німеччині, Чехії, Угорщині, Індії. Найменшим асортиментом представлені нітропрепарати - 3% (10 найменувань) та комбіновані препарати різних фармакологічних груп - 3% (5 найменувань) відповідно.

До групи інших ЛЗ увійшли: альфа-адреноміметики, антигіпертензивні препарати (алкалоїди раувольфії), гомеопатичні препарати, і разом вони склали 2 % асортименту антигіпертензивних ЛЗ.

За результатами аналізу асортименту антигіпертензивних ЛЗ за МНН (рис. 3.) всього 36 МНН, встановлено, що найбільшу долю займають препарати з діючою речовиною – еналаприл 11,5% (35 найменувань), серед яких 14 препаратів українського виробництва (Еналаприл таб. п/о 0,01г №20 (КМП/Артеріум), Еналаприл-Астрафарм таб. 10мг №20, Еналаприл-Дарниця таб. 0.01 №20, Еналозид таб. 10/12,5мг №20 (Фармак)). Решту препаратів виробляють в Німеччині, Словенії, Нідерландах, Індії, на Кіпрі. Лізиноприл займає значну частку – 10,5% (33 найменування), серед яких 7 препаратів українського виробництва (Лізиноприл-Астрафарм таб. 10мг №20, Лізопрес 10

таб. №30 (Луганський ХФЗ), Липрил таб. 10мг №30 (БХФЗ)). Решту препаратів виробляють в Боснії, Польщі, Угорщині, Хорватії.

Препарати з діючою речовиною амлодипін (30 найменувань) займають 10%, серед яких 12 препаратів українського виробника (Аладін таб. 10мг №30 (Фармак), Амлодипін-Астрафарм таб. 10мг №30, Амлодипін-КВ таб. 5мг №30, Амлоприл-Дарниця таб. 10мг №20). Решту препаратів виробляють в Індії, Словенії, Франції. 8% займає раміприл (24 найменування), серед яких 2 препарати українського виробництва (Рамізес таб. 5мг, 10мг №30 (Фармак)). Решту препаратів виробляють в Польщі, Словенії, Німеччині, Індії.

По 7% займають вальсартан (23 найменування), серед яких 2 препарати українського виробника (Діокор 160 таб. 160мг/12,5мг №30 (Фарма Старт), Діокор 80 таб. 80мг/12,5мг №30 (Фарма Старт)) та бісопролол 8% (22 найменування), серед яких 6 препаратів українського виробника (Бісопрол-Фармак таб. 2,5мг №20, Бісопролол Астрафарм таб. 5мг №20, Бісопролол-КВ таб. 10мг №30). Решту препаратів виробляють в Болгарії, Словенії, Німеччині, на Мальті.

Найменші частки займають препарати з діючою речовиною лозартан 4%, гідрохлордіазид 4%, метопролол 4%, торасемід 3%, ніфедипін 3%, періндоприл 2%, карведилол 2%, індапамід 2%, небіволол 2%, ізосорбид динітрат 2% відповідно. До групи інших МНН, що склали частку менше 2% належать: етакринова кислота, атенолол, бетаксоллол, каптоприл, цефавар, хінаприл, дигідралізін, ділтіазин, фелодипін, фозиноприл, фуросемід, лерканідипін, моксонідин, натрію метамізол, нітрогліцерин, пропанолол, резерпін, спіраприл, спіронолактон, верапаміл.

Висновки.

В асортименті аптеки під час дослідження були присутні ЛЗ з усіма

діючими речовинами, які рекомендовані для лікування ГХ, що вказує на достатню забезпеченість хворих антигіпертензивними ЛЗ. В асортименті аптек серед країн-виробників найбільшу частку зайняли ЛЗ імпортного виробництва – 72% (з яких Словенія, Німеччина – по 15%, Індія, Угорщина зайняли до 7%), за фармакологічними групами найбільші долі складають інгібітори АПФ 35%, блокатори кальцієвих каналів, β -адреноблокатори 16-18% відповідно; серед 36 МНН найбільшу частку займають препарати з діючою речовиною – еналаприл, лізиноприл та амлодипін – 10-11%.

Список літератури

1. «Комбінована терапія артеріальної гіпертензії» / Журнал «CONSILIUM MEDICUM», 2011, ТОМ №13, № 5, с. 74-80 [електронне джерело]
2. Гіпертонічна хвороба /Медичний довідник 17.04.2011 рік [електронне джерело]
3. Гострий інфаркт міокарда. Ускладнення : монографія / В. К. Ташук, О. С. Полянська, О. Ю. Поліщук [та ін.]. – Чернівці : Книги-XXI, 2012. – 218 с.
4. Ивашкин В.Г., Кузнецов Е.Н. Современные принципы антигипертензивной терапии //Терапевтический архив, 2001. № 1. С. 59-62.
5. Клінічна фармація : підручник / І. А. Зупанець, В. П. Черних, І. Г. Купновицька [та ін.]; за ред. : В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької ; Національний фармацевтичний університет. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. – 910 с. : табл., іл.

УДК 615.12:339.

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ КОРЕКЦІЇ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ ТА РОЗРАХУНОК ВАРТОСТІ ЛІКУВАННЯ ГІПЕРТОНІЧНОЇ ХВОРОБИ II-III СТУПЕНЯ ТЯЖКОСТІ

Подколзіна М.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Гіпертонічна хвороба (ГХ) є провідним фактором ризику розвитку серцево-судинних захворювань різного ступеню важкості. За даними Інституту кардіології ім. М.Д. Стражеско та Інституту терапії АМН України у 2010 році приблизно 1 млрд людей у всьому світі страждало від артеріальної гіпертензії, і даний показник невпинно зростає — до 2025 р. очікується 1,56 млрд. хворих.

Ситуація в нашій країні невтішна: поширеність гіпертонічної хвороби серед дорослого населення України становить 36 %, частіше хворіють чоловіки. У структурі домінує м'яка ГХ (50 % хворих), частка хворих на помірну гіпертонічну хворобу складає близько 30 %, важкої — 17 % хворих на ГХ. Контроль гіпертонічної хвороби становить в Україні 14 % у міській популяції і лише 8 % у сільській, що обумовлює гіршу ситуацію з терапією цього небезпечного захворювання та важливість профілактики.

Мета дослідження. дослідження методів корекції артеріального тиску та розрахунок вартості лікування гіпертонічної хвороби ii- iii ступеня тяжкості

Методи дослідження. історичний, логічний, фармакоеконімічного